

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. An Sacra Biblia sola sufficienter applicent Verbum Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

quata applicatio, seu determinatio: præsertim, si quis replicare vellet, quod in exemplis secundæ classis non totam applicationem as- signaverimus.

174. Igitur res sic contingit. Cognoscit intellectus motiva credibilitatis, quæ suadent evidenter esse credibile, & credendum mysterium e. g. incarnationis, seu dari præceptum illud credendi propter auctoritatem DEI revelantis: hæc veritas movet voluntatem ad parendum præcepto; unde ista imperat per piam affectionem actum fidei: hoc voluntatis imperio determinatur intellectus, ut eliciat eum actum, nixum, non motivis illis præviis, sed auctoritate, vel testimonio DEI: sicut scilicet, quando quis audit bibliopolam dicere, hunc librum esse S. Augustini, nec habet ullam rationem dubitandi de veritate dicti, aliqua fide credit, hunc librum esse S. Augustini: hac fide minori posita, applicatur, seu determinatur intellectus, ut eliciat fidem de rebus lectis firmiorem, nixam dictis S. Augustini.

Dices. 2. Voluntas non potest imperare intellectui firmiorem assensum, quam mereantur motiva præcedentia. Resp. neg. illatum; potest enim omnino imperare firmiorem assensum, non quidem nixum motivis illis præcedentibus, sed altiori motivo testimonii Divini: quod enim voluntas hoc possit, est certum ex Innocentio XI. qui damnavit hanc 19. nam propositionem: *Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se ipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium*. Potest nempe voluntas æquè bene determinare intellectum ad implendam obligationem suam, quam possit determinare alias potentias, aut se ipsam. Et quidem voluntas tam prudenter potest imperare adimplentionem præcepti fidei, quam adimplentionem alterius cujuslibet præcepti sufficienter intimati, præsertim, cum præceptum credendi, seu credentias fidei, ut infra dicemus, sit evidens. videatur de hac applicatione motivi Gormaz *de virtut. Theol. a. n. 788.*

DISPUTATIO III.

De Applicatione Objecti Formalis Fidei.

175. **A**uctoritas DEI dicentis, seu testimonium Divinum, cum, saltem juxta communem ordinem Divinæ providentiæ, non innotescat omnibus immediatè per se, debet per aliquid aliud applicari, vel reddi credibile, sive ita proponi, ut assensu fidei omnino dignum sit, & hic ei prudenter adhibeatur, tanquam tali objecto, cui fides prudenter negari non possit, sed juxta leges prudentiæ omnino adhiberi debeat: sicut scilicet proportionaliter liber S. Augustini, ut diximus n. 156. debet applicari per auctoritatem bibliopolæ; unde debet adesse aliquod motivum, ex quo ho-

minibus reddatur credibile, DEUM hæc, vel illa revelasse: hoc autem motivum est ordinariè prædicatio ministri, ab Ecclesia missi; sic enim ait S. Paulus ad Rom. 10. v. 14. *Quomodo ergo invocabunt, in quem non crediderunt? aut quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine prædicante? quomodo verò prædicabunt, nisi mittantur?*

Jam verò auctoritas Ecclesiæ, vel ejus ministri, licet concedatur, non habere eandem auctoritatem cum testimonio DEI (quanquam aliqui oppositum velint, docentes, ipsam prædicationem Ecclesiæ, vel ministri ab ea missi, esse moraliter verbum DEI, de quo agitur inferius à n. 443.) debet tamen tanta esse, ut ipsius prædicatio reddat testimonium DEI evidenter credibile, & credendum: adeoque debet ipsa prius esse evidenter credibilis, ita, ut nemo de Ecclesiæ, ejusque prædicationis veritate, prudenter dubitare possit. In hunc finem DEUS Ecclesiam vestivit signis veritatis planè maximis, & intellectum non omnino pertinacem convincentibus. Hæc autem signa vocantur *motiva credibilitatis*, qualia sunt *prophetia, miracula, uniformitas, & sanctitas doctrinæ, diffusio, seu extensio universalis in omnem orbem &c.* quæ fusiùs infra prosequemur.

Itaque negotium istud sic communis procedit. Primò per signa credibilitatis agnoscit homo, Ecclesiam Catholicam præ omnibus aliis sectis esse credibilem, & credendam, seu pro vera habendam. Ex hoc manifestè sequitur, verbis Ecclesiæ, seu etiam ministri, ejus nomine loquentis, esse credendum. Hinc ulterius, quando illa, vel ejus minister, dicit, hoc, vel illud, esse à DEO revelatum, hos, vel illos libros, esse Canonicos, & continere verbum DEI, credendum est, DEUM id dixisse, illisque libris contineri verbum DEI. Et sic ritè est applicatum testimonium Divinum, cui dein innitendo elicitur actus fidei. Ut autem ordinatè ista omnia explicemus, varias verbi DEI applicationes singillatim examinabimus.

QUÆSTIO I.

De variis Regulis applicantibus Verbum DEI.

ARTICULUS I.

An Sacra Biblia sola sufficienter applicant Verbum DEI.

176. **R**eligiones, seu, si ita velis dicere, sectæ (sumendo hoc vocabulum latius) quæ in mundo hæc datæ sunt, aut adhuc dantur, ad has potissimum classes possunt reduci, scilicet ad Philosophisum, Paganisum, Machometisum, Judaïsimum, & Christianisum. *Paganisum* vocatur cultus plurium Deorum, qualis apud gentiles, & ethnicos, seu paganos fuit.

fuit. *Philosophismus*, qui ab aliis *Theismus* dicitur, eorum est, qui unum DEUM colunt: aliud tamen de ipso non credunt, quàm, quod naturalis ratio de eo dicat: pariter aliud præceptum, quàm juris naturæ, non agnoscunt. *Machometismus*, est eorum, qui colunt DEUM, & Machometem, tanquam ejus prophetam: quanquam etiam Christum, sed tantum ut prophetam, & hominem duntaxat venerentur. *Judaismus* præter ea, quæ natura dicat, admittit etiam revelationem Divinam, in antiqui testamenti libris contentam, colitque unum DEUM: sed Christum nullo honore dignum existimat. Tandem *Christianismus* Christum filium DEI profitetur, & revelationes, tum antiqui, tum novi testamenti admittit.

Dividuntur autem hæc classes iterum in species inferiores; nam idololatæ diversissimos DEOS adorant: & Philosophi, eodem lumine naturali, ut existimabant, ducti, diversa statuerunt: Turcæ quoque, & Persæ, quanquam ambo Machometem colant, sese invicem ut hæreticos tractant. Inter Judæos fuit alia secta Phariseorum, alia Sadduceorum, alia Herodianorum. Christiani etiam in diversas sectas, Arii, Donati, Wicleffi, Lutheri, Calvini &c. abierunt. Ex his autem Philosophismus, cum non admittat verbum DEI, sed tantum lumen naturale, utique non aliam admittit applicationem credendorum, vel potius affirmandorum de DEO, quàm ipsam naturalem hominis rationem. Gentiles, cum absurdissima quæque de suis Diis credant, tanquam applicationem credendorum, aut assignant traditionem majorum (ut eæ gentes, quæ scriptis nihil consignarunt) aut certè aliquos libros eorum, & probabiliter adjunctam poparum, vel etiam poetarum suorum explicationem. Machometani suum Alcoranum, aut certè ejus expositiones, producunt. Judæi, aut Rabbiorum auctoritatem, aut suum Talmud, moderno præsertim tempore assignant. Christiani quoque inter se discrepant; quidam enim, ut hæretici plures, Biblia Sacra, aut spiritum privatum adstruunt: alii, ut Catholici, applicationem (sive quod idem est) regulam aliquam vivam, verbum Divinum, sive scriptum, sive traditum, in sensu legitimo explicantem, agnoscunt.

177. Circa hæc facile probatur, quòd minimè sufficiant ea, quæ ab aliis, quàm Christianis asseruntur; nam, cum (ut infra probabimus) evidenter credibilia, ac credenda sint plura mysteria altissima, & captum humanum longissimè excedentia, certè ratio humana sola (ut Philosophismus vult) ea applicare non potest. Cum rursus evidenter credibile sit, DEUM plurima esse locutum, quæ ratio naturalis non dicat, certè per istam illa verba DEI applicari non possunt. Huc faciunt quoque dicta n. 36. quæ etiam probant, humanam rationem non tantum non esse motivum fidei, sed nec esse ejus infallibilem applicationem.

Cum insuper (ut infra probabimus) ad minimum evidenter credibile sit, atque cre-

dendum, falsas esse sectas Gentilium, & Machometanorum, nec eas habere verbum DEI, utique sequitur, earum etiam applicationem falsam esse, quatenus pro verbo DEI falsissima quæque applicat. Pariter, ut infra probabimus, falsa est secta Judæorum, qualis nunc existit, adeoque neque penes ipsos est verbum DEI purum, aut incorruptum; quanquam enim libros Moysis ab eis adhuc haberi concedamus, tamen Rabbini alia multa adjungere, & Talmudistæ inanissimas fabulas confinxere. Quare, etsi suum Talmud, non ipsum verbum DEI, sed tantum applicationem ejus vocarent, tamen pessimè fallerentur. Unde hæc quæstio de applicatione verbi Divini potissimum reducitur ad applicationes verbi Divini, quas variæ sectæ Christianorum assignare solent: quænam scilicet ex pluribus tanquam legitima tenenda sit: quam maximi momenti quæstionem ut ordinatè decidam, per partes rem agam, & de variis verbi DEI applicationibus per plures articulos tractabo, & primò de Sacra Scriptura.

178. Dico itaque. Sacra Scriptura, seu verbum Dei scriptum, non applicat sufficienter se ipsum, sed indiget adhuc alia applicatione, aut regulà, ita omnes Catholici contra hæreticos. Utique non nego, quòd Scriptura Sacra sit verbum DEI: neque nego, quòd, si ipsa sit ritè applicata in sensu vero, possit aliquis dirigi ab ea ad credendum: sed tantum nego, quòd ipsa sola, non aliunde applicata, sit sufficiens regula credendorum. Probi. conclusio. Tunc Sacra Scriptura non potest esse regula se solà sufficiens, si ex ipsa sola, & nondum aliunde applicata, non constat, 1. an detur aliqua Scriptura Sacra, seu verbum DEI scriptum. 2. quinam libri sint Canonici, vel Scriptura Sacra. 3. quæ sit legitima eorum editio. 4. quis verus Sacræ Scripturæ sensus, in quo omnia credi debeant: atqui hæc omnia non constant ex sola Scriptura: ergo.

Major est innegabilis; si enim nesciatur, an detur aliqua vera Scriptura, aut nesciatur, in quibus libris, vel horum editionibus, comprehendatur, vel non pateat verus ejus sensus, omnia erunt obscura, & incerta, adeoque minimè sufficientia ad fidem certissimam, ut est per se clarum. prob. igitur minor per partes: & in primis quoad primam partem. Si ex Scriptura certò constaret, dari aliquam Scripturam Sacram, ideo hoc constaret; quia id Scriptura assereret: sed, licet ipsa id asserat, non ideo independenter ab omni alia regula, ostendentem infallibilitatem Sacræ Scripturæ, & applicante veritatem hujus assertionis, est statim certum, Scripturam in hoc verum dicere; aliàs quilibet liber, qui diceret, se esse, vel dari aliam Sacram Scripturam, certissimam de hac re fidem faceret, quod nemo sanus dixerit. Certè plures circumferuntur libelli, qui continent aliquas fictas revelationes, & rejiciendi sunt, etsi dicant, eas esse veras.

179. Sed nec secundum potest constare ex Sacra Scriptura sola; nam supposito etiam,

am, dari Scripturam aliquam Sacram, & veram, tamen non est ex Scriptura sola probatum, quinam præ aliis libri sint Canonici. Certè aliqui quosdam rejiciunt, quos alii admittunt: quanquam omnes, hæc de re litigantes, aliquam veram Scripturam dari agnoscant. Sic Judæi veteris testamenti libros plerisque ut Divinos admittunt: at novo testamento omnem auctoritatem abrogant. Manichæi econtrâ, exploso testamento veteri, soli novo fidem adhibebant: & quando urgebantur, quod Christus Dominus ipse, & Evangelistæ, ac alii scriptores sacri, in Evangelio, & Epistolis Canonicis, textus veteris testamenti, tanquam sacros adhibeant, reponebant, etiam novum testamentum quoad eas partes esse falsificatum. Alii saltem aliquos libros rejiciunt, ut libros Esther, Baruch, Tobia, Sapientia, Ecclesiastici, Machabæorum: imò & quasdam partes novi testamenti, ut epistolam ad Hebræos, epistolam S. Jacobi, item secundam S. Petri, & secundam, ac tertiam S. Joannis, ejusque Apocalypsin, itemque epistolam S. Judæ. Econtrâ aliqui admittunt tanquam Canonicos, librum Hermetis, seu Pastoris, tertium, & quartum Esdræ, tertium, & quartum Machabæorum, orationem regis Manassæ, epistolam Pauli ad Senecam, Evangelium Nazaræorum, & alia, quæ vide apud Bellarminum *tom. 1. contrav. 1. de verbo DEI. l. 1. c. 20.* quos tamen libros Catholici, ut Canonicos non admittunt. Quomodo autem ex sola Scriptura hæc lis definitur?

180. Pariter nec ex solis Scripturis determinari potest, quænam sit sincera, & incorrupta sacrorum librorum editio. Certum quidem est, DEUM speciali providentia sua impedivisse, ne intra septendecim fermè jam sæcula, quæ fluxerunt à tempore scripti novi testamenti, non interierint, Evangelicæ novi testamenti Scripturæ (ut nihil dicam de testamento antiquo, quod adhuc pluribus sæculis, saltem quoad aliquos libros, antiquius est) etiam gentiles severissimè sacros libros tradi sibi jusserint, traditosque combusserint: etiam tunc temporis ex typographiæ defectu exemplaria non ita copiose à scriptoribus confici potuerint, præsertim correctæ; cum à describentibus facile aliqua omitti, aut perversè scribi, aut etiam malitiosè plura mutari, vel addi potuerint: certum, inquam, est, speciali DEI providentiæ erga Ecclesiam adscribendum esse, quod non omnia exemplaria Sacre Scripturæ fuerint tradita, vel combusta, aut aliter perditæ, vel etiam omnia corrupta. Attamen certum etiam est, quod aliqua exemplaria Sacre Scripturæ fuerint corrupta; alias cur jam S. Hieronymus, & alii, de correctione solliciti fuissent. Equidem scio, Bellarminum *tom. 1. contrav. 1. de verbo DEI. l. 2. c. 2.* negare, Hebraica Biblia à Judæis in odium Christi fuisse corrupta, uti aliqui volebant: quod tamen nulli in ea editione dentur errores, nec ipse asserit: imò *c. eod. statim sub initium* ait, hoc falsum esse: iterum explanat. *in psalmos* mendosam eam editionem esse

sapienter asserit, præsertim post additionem punctorum, à Rabbini factam, post quam versio Hebraica sæpe valde dubii sensus est, & à Latina editione multum diversa. Pariter videre est apud Bellarminum *cit. l. 2.* nec Græcam, nec Chaldaicam, nec omnes Latinas editiones, olim adhibitas, esse absque omnibus mendis, præsertim quæ ab hæreticis prodierunt: & celari non possunt imposturæ Lutheri, qui plures textus corripuit. Imò, quam habemus editionem vulgatam, quamque omnibus meliorem, ac puriorem esse, & in iis, quæ ad fidem, morèque spectant, infallibilem, dubitare non licet, tamen ceu omnibus omnino numeris absolutam, & librariorum, aut typographorum, erroribus omnibus carentem, Ecclesia non proponit, ut expressè dicitur *in præfatione ad lectorem*, posita in principio Bibliorum Sixti V. & Clementis VIII. jussu editorum.

181. Quod attinet ad quartum, scilicet, quod sensus Sacre Scripturæ sit dubius, & ex se obscurus, id quidem hæretici, nostri præsertim temporis, perversè negant: attamen intellectui non obstituto est ita certum, ut de hoc omnino dubitare non possit. In primis enim ipsa S. Scriptura testatur, se esse obscuram, & intellectu difficilem. Sic *psal. 118. v. 18.* ait David: *Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua: & v. 34. Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam:* rursus. *v. 135. Faciem tuam illumina super servum tuum, & doce me justificationes tuas:* in quæ loca S. Hieronymus *in epist. ad Paulinum de institutione Monachi c. 4.* ait: *Si tantus Propheta tenebras ignorantia constitetur, qua nos putas parvulos, & penè lactentes, inscitia nocte circumdari?*

Iterum *Luce ultimo v. 45.* de Christo dicitur: *Tunc aperuit illis discipulis sensum, ut intelligerent Scripturas:* ergo non per se ipsos eas intelligebant. *Actorum 8.* Evnuchus reginæ Candacis Isaiam legens, & à Philippo Diacono interrogatus *v. 30. Putasne, intelligis, qua legis?* respondit *v. 31. Et quomodo possum, si non aliquis ostenderit mihi?* Denique de epistolis S. Pauli dicitur *2. Petri. 3. v. 16. In quibus sunt quedam difficilia intellectu, quæ indocti, & instabiles depravant, sicut & ceteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem.* Notat autem Bellarminus *tom. 1. contrav. 1. de verbo DEI. l. 3. c. 1.* non dici difficilia tantum indoctis, & instabilibus, sed difficilia absolute, quamvis de indoctis dicatur, quod ea dicta depravant: idque probat ex S. Augustino.

Consentiunt unanimiter SS. Patres. S. Hieronymum modò citavimus, qui in super *epist. ad Algasia. quest. 8. in eum locum:* Occasione accepta peccatum &c. ait: *Totus hic Apostoli locus, imò omnis epistola ejus ad Romanos, nimis obscuritatibus involuta est.* S. Augustinus *epist. 119. ad Januarium c. 21.* Miror, quia hoc te latet, quod non solum in aliis innumerabilibus rebus, multa me latent, sed etiam in ipsis sanctis Scripturis multo

multo nesciam plura, quam sciam. & l. de fide, & operibus c. 15. ait: Quapropter diligenter oportet attendere, quomodo accipienda sit Apostoli Pauli illa sententia, planè ad intelligendum difficilis, ubi ait (1. Cor. 3. v. 11.) Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus JESUS &c. S. Gregorius homil. 9. in Ezechiel. ait: Liber autem involutus est Scriptura Sacra eloquium obscurum, quod profunditate sententiarum involvitur, ut non facile sensu omnium penetretur. Similia habentur passim apud alios SS. Patres, Irenæum, Ambrosium, Chrysostomum, Origenem, quorum textus vide apud Bellarminum tom. 1. controu. 1. de verbo DEI l. 3. c. 1. Accedit experientia ipsa; cum doctissimi etiam, atque optimi viri, post indefessa studia, tamen fateantur, sensum Sacra Scriptura sæpe sibi esse obscurum. Et sanè hoc nemo mirabitur, si considerare velit sacrarum literarum tropos obscuros, phrasès à nostris linguis alienas, inaudita proverbialia, parabolas peregrinas, translationes longissime petitas &c.

182. Quin ipsi hæretici, licet alicubi taceantur, Scripturam esse intellectu facilem, alibi sui immemores dicunt, eam esse difficilem. Lutherus l. 1. contra Zwinglium, & Acampadium ait, propter diversas Scripturae interpretationes, si mundus diutius steterit, recurrendum tandem rursus ad Conciliorum decreta. Idem in præfatione in Psalmos ait, nec doctissimos, nec sanctissimos, nec se ipsum, intelligere in omnibus Psalterium in legitimo sensu. Brentius ait, donum interpretandi Scripturas esse donum Spiritus Sancti, qui tamen illud liberimè distribuat, pro suo beneplacito. Kemnitius ait, in Ecclesia donum interpretationis non omnibus esse commune, sicut & gratiam sanationum, ac miraculorum. Accedit, quòd factò etiam ipso sibi contradicant hæretici; dum enim dicunt, Scripturam esse claram, tamen, quandoque ex ea nobis aliquid obijciunt, nunquam textum pro se clarum adducunt, ut infra videbimus: imò semper absque comparatione credibilis est, textum illum facere sensum, ipsorum intentioni oppositum: quomodo ergo dicere possunt, omnia esse clara?

Nec hæretici respondeant, Scripturam tantum obscuram esse superbis, vel indoctis, Hebraicæ, aut Græcæ linguæ ignaris; nam imprimis, & Evnuchus Candacis (de quo Act. 8.) pius, & humilis erat, & teste S. Hieronymo epist. 103. ad Paulin. c. 5. sanctus: itémque lingua Hebraicæ, vel Syriacæ, in qua Isaias scriptus tunc erat, gnarus: & tamen eum non intellexit. Et quis, tum virtute, tum doctrinâ, & Hebraicæ linguæ notitiâ, major S. Hieronymo, quem Ecclesia in exponendis Sacris Scripturis doctorem maximum appellat? Hic tamen locis num. præced. citatis fatetur, Scripturam Sacram sibi esse obscuram. Huc etiam spectat observatio Bellarmini in verba Divi Petri epist. 2.

R.P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

circa epistolas S. Pauli, quam n. 181. adduximus.

Sed & planè injuriosum est dicere, quòd Catholici omnes sint indocti, superbi, aut impii, qui tamen Scripturam Sacram fateantur obscuram. Adde, hinc sequi, indoctos non habere ullam regulam sufficientem fidei suæ; namque Scriptura ipsis obscura est: doctorum auctoritas fallibilis: præsertim, cum docti inter se contrarii sint, & hæretici interpretes plurimum, non tantum à Catholicis, sed etiam à se ipsis, inter se differant.

183. Verùm afferamus etiam aliquos textus, & petamus claram eorum interpretationem ab adversariis. Videtur sanè clarissimus ille textus Matth. 26. v. 26. Hoc est corpus meum: & tamen Sacramentarii cum Lutheranis, teste Valentia tom. 3. disp. 1. q. 1. puncto 7. quæst. 3. plures, quam octoginta interpretationes differentes, adhibuere. Sanè Lutherani eum textum explicant de præsentia reali Christi in usu, tamen absque transubstantiatione: Calvinistæ, & Zwingliani eum explicant in sensu metaphorico, & tropico: Catholici de reali præsentia Christi, etiam extra usum, & cum transubstantiatione. Quis item decideret ex sola Scriptura? Certè, si ita clara hæc esset, deberent omnes eandem dare interpretationem.

Rursus Joan. 10. v. 30. Christus dicit: Ego, & Pater unum sumus. Catholici cum modernis hæreticis pluribus hunc textum explicant de unitate reali, & consubstantiali naturæ: Ariani, & Nestoriani, de unitate tantum morali, & affectiva. Iterum Joan. 14. v. 28. Salvator ait: Pater major me est. Catholici cum modernis pluribus hæreticis hæc verba explicant, quòd major sit Pater Filio, secundum naturam humanam accepto, non autem secundum Divinam, secundum quam unum est cum ipso: Ariani iterum volunt, Filium esse omnimodè minorem, adeoque non esse DEUM. Matth. 28. v. 19. dicit Christus Apostolis: Docete omnes gentes, baptizantes eos. Anabaptistæ explicant, non debere quemquam prius baptizari, quam doceri, adeoque parvulos non esse baptizandos: Catholici cum multis hæreticis dicunt, illud docete tantum intelligendum esse de adultis doctrinæ capacibus.

Et quæso, quomodo ex Scriptura sola probant hæretici contra Catholicos per illud Matth. 26. v. 27. Bibite ex hoc omnes: esse omnibus impositum præceptum sumendi etiam sacrum calicem; cum tamen nec ipsi præceptum agnoscant in iis verbis, in eadem cœna dictis Joannis 13. v. 14. Et vos debetis alter alterius lavare pedes. præsertim cum Marci 14. v. 23. postquam soli Apostoli bibissent, jam dicatur: Et biberunt ex illo omnes. Plura similia possent afferri, uti & alia, ex quibus videtur inferri aliqua apparens in Scripturis contradictio, adeo, ut SS. Patres, maxime S. Augustinus, laboraverint in conciliandis Evangelistis. Sanè hæc controversiæ ex Scriptura decidi non possunt:

G

possunt: sed, sicut in dubiis, de interpretatione legum civilium, recurrendum est ad iudicem, quem rex, aut respublica necessario constituit: ita etiam in dubiis, de sensu Scripturæ, recurrendum est ad aliam regulam, vel iudicem controversiarum, quem Christus constituere debuit; cum voluerit utique, bene ordinatam religionem instituire.

184. Dicunt adversarii, licet quædam loca Scripturæ sint obscuriora, ea tamen alibi declarari: sed, si hoc verum foret, certè tot lites de intelligentia Sacrarum Scripturarum non essent, inter Catholicos, & sectarios: imò inter hos invicem ipsos. Dicunt iterum, S. Augustinum l. 2. de doctrina Christiana c. 6. dicere, omnia obscura alibi explicari: sed S. Augustinus adversariis ibi nullatenus favet. Caput illud sextum sic incipit: *Sed multis, & multiplicibus obscuritatibus, & ambiguitatibus decipiuntur, qui temere legunt, aliud pro alio sentientes: quibusdam autem locis quid vel falsò suspiciuntur, non inveniunt: ita obscure quadam dicta densissimam caliginem obducunt: quod totum provisum divinitus esse non dubito, ad edomandam labore superbiam, & intellectum a fastidio renovandum:* quæ S. Patris verba nostram de obscuritate Sacra Scripturæ sententiam maximè roborant.

Quòd autem in fine capitis sic habeat: *Nihil enim ferè de illis obscuritatibus eruitur, quod non planissime dictum alibi reperitur:* inprimis non probat, à quolibet reperiri planissime dictum: sed ad summum probat, id reperiri à certis quibusdam, copiosius à DEO illustratis: certè expositionem in locum illum Cantici, quam ibidem S. Augustinus ponit, plurimi non reperissent. 2. Non dicit S. Augustinus, omnia obscura alibi reperiri planissima, sed tantum, siquid eruitur ex obscuritatibus, hoc est, reperiri doctrinas aliquas sacras inde erutas alibi planius scriptas. 3. Neque de his simpliciter dicit, eas reperiri: sed addit particulam *ferè* valde limitantem: & sanè sibi contradiceret, si hoc ita illimitatè assereret; nam, si hoc esset, non fateretur, se plura in Scripturis nescire, quam sciat.

Accedit, quòd, si etiam verum esset, textus obscuros alibi explicari, tamen adhuc esset obscurum, quis textus sumendus pro regula alterius. Sic illum textum: *Pater major me est:* Catholici explicant in ordine ad alterum: *Ego, & Pater unum sumus.* Ariani oppositum faciunt. Lutherani, qui asserunt, concupiscentiam esse verè formiter peccatum, textus illos ad Rom. 6. & 8. quibus dicuntur, per baptismum homines abluti, & sanctificati, explicant in ordine ad alterum ad Rom. 6. ubi Apostolus dicit, in se adhuc habitare peccatum: dicuntque illud *ablui* non significare, tolli omnino peccatum, sed tantum non imputari. Catholici vice versa; quia dicunt, nullum in iustificatis peccatum esse, explicant hunc textum posteriorem in ordine ad priorem, & ajunt, illud *habitare peccatum* non accipi-

endum de peccato formaliter tali, sed tantum metonymicè tali, seu de effectu peccati, & ad summum in quibusdam de causa peccati, qualis est concupiscentia; unde adhuc opus est alio iudice, hanc litem infallibiliter dirimente.

185. Dicunt rursus aliqui hæretici, ea, quæ sunt, & manent obscura, non pertinere ad substantiam fidei, sed ad scholasticas tantum controversias, adeoque non esse magni momenti. At hoc omnino est falsum; utique enim doctrinæ de numero sacramentorum, de SS. Eucharistia, de Christi Divinitate, de nostra justificatione, de parvulorum baptismo, de poenitentia, de peccato originali &c. spectant ad substantiam fidei? & hæc tamen sunt controversa: & partes litigantes, in ordine ad suas sententias probandas, etiam Scripturas Sacras adducunt. Et quis dicet, tot Concilia fuisse celebrata propter res non magni momenti, sive, ut quæstiones exiguæ, quia ex Scripturis solis decidi non poterant, à totius Ecclesiæ sensu, maximis sumptibus, & incommodis collecto, deciderentur? An quis dicet cum quibusdam hæreticis adiaphoristis, sufficere ad fidem, credere DEUM omnium creatorem, bonorum remuneratorem, malorum vindicem, mysteria SS. Trinitatis, & Incarnationis: cætera adiaphora, seu indifferentia esse? quam horrendam impietatem etiam nostri adversarii detestantur.

Tandem, quòd multa sint de substantia fidei, quæ etiam, saltem ut plurimum, ab adversariis nostris admittuntur, neque tamen ex Scripturis satis probari possunt, ostenditur exemplis. Sic clarè ex Scripturis solis non potest desumi: an parvuli sint baptizandi, an non: an iisdem necessaria ad salutem sit Eucharistia, adeoque etiam ipsi sit porrigenda, an non: an valeat baptismus ab hæretico datus, an non: an pascha celebrandum die dominico, an alio die, in quem incidit decima quarta luna mensis primi: an dies dominica potius, quam sabbathi, sit habenda pro festo. Rursus Pater in Divinis creditur ingenuus: itémque Spiritus Sanctus adorandus: sed tamen negat S. Augustinus l. 3. contra Maximinum c. 3. hæc in Scripturis clarè legi. Sed nec descensus ad inferos Christi Domini in iis est clarè expressus. Et hæc non sunt leves duntaxat scholarum controversiæ, sed quæstiones, à quarum resolutione pendet salus quàm plurimorum. Quamvis autem istorum omnium fides explicata non sit necessaria necessitate mediæ ad salutem, tamen sunt talia, ut spectent ad substantialia fidei, & debeant sciri, saltem ab Ecclesia: ergo sola Scriptura non potest esse regula fidei, seu applicatio sufficiens testimonii Divini.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

186. **O**B. 1. Quòd debeat dari aliqua Scriptura Sacra, clarè inferatur ex natura ipsius religionis, vel